

UPPSALA
UNIVERSITET

Arbetslivsinriktad rehabilitering Metoder för återgång i arbete

Therese Hellman, leg. arbetsterapeut, med dr, AMM
Elin Johansson, leg. arbetsterapeut, Smärtcentrum
Ylva Karlsson, leg. arbetsterapeut, Smärtcentrum

AKADEMISKA
SJUKHUSET

UPPSALA
UNIVERSITET

Disposition

- Arbetslivsinriktad rehabilitering och insatser vid återgång till arbete
- Exempel på olika instrument/verktyg att använda
  - Där personen har ett befintligt arbete
  - Där personen saknar befintligt arbete

Arbetslivsinriktad rehabilitering

"Arbetslivsinriktad rehabilitering avser rehabiliteringsåtgärder som syftar till att underlätta återgång till arbetslivet och kan inbegripa såväl medicinska, yrkesinriktade som sociala insatser" (Vahlne Westerhäll, Bergroth & Ekholm, 2009)

Åtgärder på och i nära anslutning till arbetsplatsen och syftar till att den arbetstagare som är drabbad av en skada eller sjukdom ska återfå eller behålla sin arbetsförmåga och återgå i arbete.

Arbetsgivarens skyldighet att upprätta en plan för återgång i arbete.

Återgång till arbete

Återgång till arbete är inte en enstaka händelse eller insats utan snarare en process bestående av olika faser, insatser och relationer.

Sociala, psykologiska och ekonomiska faktorer har stor betydelse.

Men också arbetsmiljön, HoS och försäkringssystemet inverkar på arbetsåtergång oberoende av individens besvär.

Rehabilitering i terapeutisk trädgård

5

Insatser för att främja återgång i arbete

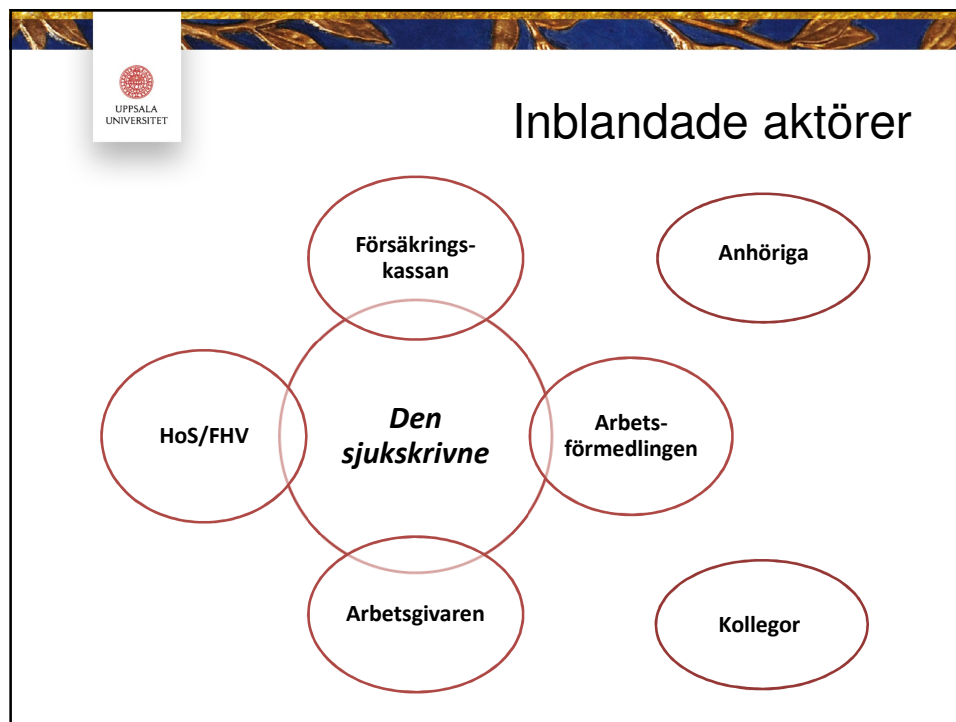
Erbjuda anpassning samt anpassa arbetsplatsen efter individens behov.

HoS bidrar till att identifiera arbetsplatsanpassningar.

Planera för individens övergång till arbete.

Underlätta och tydliggöra kommunikation och överenskommelser mellan olika aktörer.

Shaw et al, 2008; Franche et al, 2005; Franche et al, 2007; Briand, 2008; Hellman, 2013

Gnissel mellan aktörer och svårigheter i samverkan

Olika aktörerna kan ha olika syn på arbetsförmåga och processen mot arbetsåtergång.

HoS har en holistisk syn och FK en mer reduktionistisk hållning.

Olika aktörer har olika uppdrag och olika direktiv att förhålla sig till.

Young et al, 2005, Franche et al, 2005; Ståhl et al, 2009, Hellman, et al, 2014; Hellman et al, 2016

 UPPSALA
UNIVERSITET

Krav och Funktionsschema

 UPPSALA
UNIVERSITET

KOF - Krav och Funktionsschema

- Strukturerat samtal under ledning av hälso- och sjukvårdsprofession:
  - Dialog chef < > anställd
  - Finns obalans mellan krav och funktion?
  - Befintligt arbete
  - Oberoende av problem/diagnos och typ av arbete

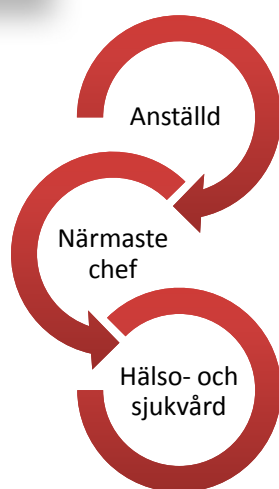

KOF – ett "diagnostiskt" verktyg

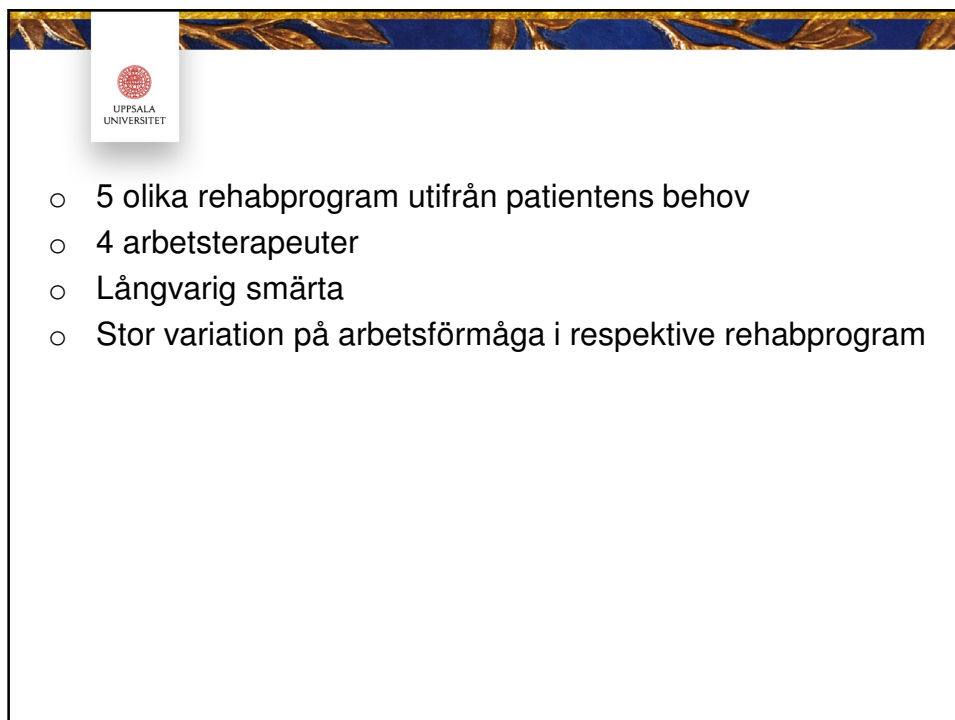
- Undersöka var obalanser mellan arbetets krav och individens aktivitetsförmåga finns
- Underlätta att åtgärdsförslag blir relevanta
- Skapa samsyn / förståelse vad gäller chef och anställd

Vad KOF kan bidra med

Ett samtal om krav och funktion visar om det finns en obalans men det ger också en tydligt beskrivning av vad arbetet faktiskt innebär.

KOF på smärtrehab

- Utvecklingsprojekt på smärtrehab med uppstart i vår
- Syftet är att öka samverkan mellan vårdgivare, patient och arbetsgivare i tidigt skede
- Kvalitativ metod med individuella intervjuer
- Flera olika perspektiv
- Förhoppning att stärka de arbetslivsinriktade insatserna

Klinisk erfarenhet av KOF

- Tydlig struktur (heltäckande områden)
- Mer relevanta rehabiliteringsmål riktad mot arbetet
- Kommunikation mellan patient och arbetsgivare
- Positiv respons från arbetsgivare och patient
- Ökad respekt och medvetenhet för anställdas kompetens
- Arbetsgivare ser utvecklingsmöjligheter

AWP - Observationsinstrument

- Strukturerad bedömning
  - Gemensam vokabulär
  - God validitet och reliabilitet
(Sandqvist, 2007. Sandqvist & Törnqvist & Henriksson, 2006)
  - Ingår i FK's nationella bedömningsverktyg
Används även inom AF-rehab
- **Syfte:** Rätt till ersättning / stöd vid arbetsträning?

Vad ingår i AWP

- Motoriska färdigheter
- Processfärdigheter
- Kommunikation- och interaktion
- Skattningsskala 1-4

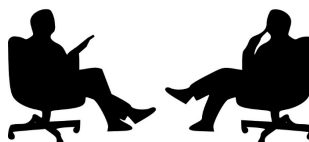
Klinisk erfarenhet av AWP

- Kan i rehabilitering göra bedömning i ordinarie aktiviteter eller färdiga moduler
- Fångar kognitiva problem som har betydelse för arbete
- Till nytta för flera aktörer
- Ökar patientens medvetenhet om **resurser** och svårigheter

KOF och AWP som komplement?

- Värdefullt att kombinera intervju med observationsinstrument
- Olika instrument behövs utifrån var patienten befinner sig i rehabiliteringen

Tack för att ni lyssnade!

therese.hellman@medsci.uu.se

Arbetsgivare och medarbetare

En utmanande situation att vara arbetskamrat eller
chef vid återgång till arbete efter stroke

Annika Öst Nilsson, arbetsterapeut och doktorand
Sektionen för arbetsterapi - Karolinska Institutet

Medförfattare: Gunilla Eriksson, Eric Asaba, Ulla Johansson,
Therese Hellman

Syfte

Att beskriva arbetskamraters och chefer erfarenheter av processen för återgång till arbete där en medarbetare med stroke deltar i ett person-centrerat rehabiliteringsprogram

Resultat

Den känslomässiga utmaningen med att vara en stödjande arbetskamrat eller chef

Utmaningen med att ha för mycket ansvar

Att vara ett stöd trots bristande kunskap

Fråga till er!

- Vad anser ni är viktiga insatser och metoder i en arbetslivsinriktad rehabilitering?
- Vilka metoder använder ni er av i ert arbete?